

Lausunto ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta

- Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto valtioneuvoston selonteosta (VNS 2/2026 vp)

Elinkeinoelämän keskusliitto arvostaa kutsusta tulla kuultavaksi ja korostaa seuraavia seikkoja eduskunnan ulkoasianvaliokunnalle valtioneuvoston selonteosta - teemana kansainvälinen kauppa ja teknologia:

- **Muuttuva toimintaympäristö edellyttää Suomelta uudenlaista ajattelua, strategisuutta ja ketteryyttä.** Siksi on tärkeää, että ulko- ja turvallisuuspoliittista tilannetta arvioidaan tarvittaessa ja poliittisia tavoitteita päivitetään tilanteen vaatiessa. Tässä suhteessa selonteko hyvin ajoitettu.
- **Kauppa ja teknologia ovat palanneet osaksi suurvaltasuhteita ja eri geopoliittisten tavoitteiden ajamista.** Valtioneuvoston selonteossa tämä jo näkyy, mutta vain osittain. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa vaikuttaa keskinäisriippuvuudet taloudessa, kaupassa sekä kriittisessä teknologiassa ja raaka-aineista, mitkä teemat jäävät vähäiselle huomiolle selonteossa. Suomen kannalta on myös olennaista, että ulko- ja turvallisuuspolitiikka on linjassa esimerkiksi Suomen kauppa-, teollisuus-, teknologia- ja investointipolitiikan kanssa. Jatkossa tarvitaan yhä parempaa politiikan koherenssia.
- **Strategiset kumppanuudet korostuvat toimintaympäristön muutoksessa.** Suomen etujen mukaista on olla mukana kannaltamme keskeisissä yhteistyöjärjestelmissä, kuten EU ja Nato. Tämän ohella on muodostumassa erilaisia kauppa-, teknologia- ja raaka-ainekumppanuuksia, joissa Suomen syytä olla mukana EU:n kautta ja/tai suoraan. Suomen on tarkoin arvioitava eri kumppanuuksien hyödyt ja sitten aktiivisesti osallistuttava yhteistyöhön kansallisia etuja edistäen. Samalla on oltava nykyistä parempi näkemys Suomen kriittisistä riippuvuuksista ja toimista näihin liittyvien riskien vähentämiseksi.
- **Kahdenvälisten suhteiden renesanssi on käynnissä.** EU- ja Nato-jäsen Suomelle on elintärkeää olla aktiivisesti rakentamassa ja syventämässä myös kahdenvälisiä poliittisia ja taloudellisia suhteita eri maiden kanssa. Suomen maine on hyvä ja kiinnostavuus strategisena kumppanina kasvussa, koska meillä on teknologiasta osaamista useilla akuuteilla toimialoilla ml energia-, ilmasto- ja ympäristöteknologia, data-, digi- ja ICT-teknologia sekä puolustusteknologia. Suomesta löytyy kriittisiä raaka-aineita ja maamineraaleja. Suomen on oltava entistä strategisempi ja johdonmukaisempi eri kumppanuuksien rakentamisessa valtion ylimmän johdon kanssakäymisestä viennin edistämiseen sekä investointien ja osaajien houkutteluun. Suomella on oltava entistä strategisempi ja operatiivisempi kahdenvälisten suhteiden rakentaja.

Valtioneuvoston selonteon merkitys on sen ajankohtaisuudessaan. Jatkossa tarvitaan yhä laajempaan, syvällisempää ja monipuolisempaa tilannekuvaa ja ennen kaikkea johtopäätöksiä strategista ja operatiivisista toimista Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksissa, jolloin yhteistyö elinkeinoelämän kanssa korostuu. Liitteenä on laajempi ulkoministeriölle toimitettu taustamuistio elinkeinoelämän näkökulmasta.

Helsinki 26.5.2026

Timo Vuori

Johtaja, kansainvälinen kauppa ja kauppapolitiikka

Taustamuistio ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksista elinkeinoelämän kannalta

- Havaintoja ja johtopäätöksiä toimintaympäristön muutoksesta yritysten kannalta ulkoministeriölle

1. Tausta

Yritysten kansainvälinen toimintaympäristö on merkittävästi muuttunut sitten vuoden 2024 ja edellisen selonteon.

- Turvallisuustilanne ei ole parantunut, sillä aseelliset taistelut Ukrainassa jatkuvat ja samaan aikaan Lähi-Idän tilanne Iran mukaan lukien on merkittävästi heikentynyt. Erilaisten eskalaatioiden vaara on ilmeinen.
- Ulko- ja turvallisuuspoliittiset kysymykset kietoutuvat yhä useammin myös talous- ja kauppateemoihin mukaan lukien suurvaltakilpailun vaikutukset kisaan markkinoista, kauppakumppanuuksista sekä kriittisen teknologian ja raaka-aineiden saatavuudesta.
- Yritykset eivät ole immuuneja ulko- ja turvallisuuspoliittisille muutoksille eivätkä suurvaltakilpailulle, kuten jo vuonna 2021 linjattiin ulkoministeriön ja EK:n yhteisessä selvityksessä *”Kiina ja Yhdysvallat – haaste yrityksille: Suurvaltakilpailun vaikutukset suomalaisyrityksille”*.

Edellä mainitun johdosta me elinkeinoelämässä seuraamme maailmanpolitiikan ja –talouden muutoksia tiiviissä yhteistyössä eri toimialaliittojen ja niitä edustavien yritysten kanssa. Arvioimme parhaillaan näiden muutosten vaikutuksia Suomeen. Tästä syystä mielellään toimitamme ulkoministeriölle taustatiedoksi havaintojamme ja johtopäätöksiämme ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksista ja tämän edellyttämistä toimista elinkeinoelämän näkökulmasta.

2. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja Suomen toimintaympäristön muutos

Vuoden 2024 selonteon jälkeen on entisestään korostunut **Pohjoismaisen yhteistyön** tarve turvallisuudessa ja taloudessa. Itämeren alueen ja Pohjois-Euroopan vakautta edistetään Pohjoismaiden lisäksi tiiviimmällä yhteistyöllä **Baltian maiden** mutta myös esimerkiksi Itämeren rantavaltioiden kuten **Puolan** ja **Saksan** kanssa.

Ison Britannian ja **Kanadan** merkitys on myös kasvanut ja niiden sitoutumista yhteistyöhön Euroopan kanssa on eri tavoin pyrittävä vahvistamaan, **USA- ja Nato-yhteistyötä** unohtamatta. Nämä muutokset ja uudet tiivistyvät kumppanuudet ml JEF on syytä noteerata uudessa selvityksessä.

Arktisen alueen merkitys ulko-, turvallisuus- ja talouspolitiikan näkökulmista on korostumassa entisestään. Venäjän kanssa yhteistyö on toistaiseksi loppunut ja Kiinan kanssa yhteistyöhön liittyy herkkyyksiä. Sen sijaan Pohjoismaiden, Baltian maiden ja Kanadan sekä Iso-Britannian ja USA:n kiinnostus koko Pohjoisen Atlantin ja arktisen alueen yhteistyöhön on syventynyt. Suomen etujen mukaista on syventää arktista yhteistyötä niin EU:ssa, Natossa kuin myös samanmielisten kumppanimaiden kanssa.

Suomen Nato-jäsenyyden myötä turvallisuus- ja puolustusyhteistyön merkitys on myös Suomelle aiempaa suurempi. **USA** on toki näissäkin arktisissa kysymyksissä yksi avainkumppaneita, mutta Suomen kannalta on tärkeää saada muun muassa arktiseen yhteistyöhön mukaan useampi samanmielinen läntinen kumppani.

Suomella on myös annettavaa niin arktisissa turvallisuus- ja talousteemoissa **kriittisten raaka-aineiden hankinnasta ja kriittisten logistiikkareittien turvaamisesta puolustuskyvykkyyksien vahvistamiseen** perinteisen aseteknologian ohella uusilla teknologisilla ratkaisuilla.

Suhteemme Venäjään on muuttunut merkittävästi ja pysyvästi hyökkäyssodan myötä ja Venäjän rikottua useaan otteeseen kansainvälisen oikeuden periaatteita. Suomi on vahvasti sitoutunut auttamaan Ukrainaa ja tukemaan tiukkoja Venäjän vastaisia pakotteita, jotta sota saataisiin lopetettua nopeasti ja oikeudenmukainen rauha aikaiseksi. Suomalaisyrietykset ovat vetäytyneet Venäjän markkinoilta eikä niillä ole suunnitteilla nopeita merkittäviä toimia sinne palaamiseksi, vaikka tilanne muuttuisikin rauhanomaiseksi. Merkittävien investointien osalta luottamus on menetetty täydellisesti hyvin pitkälle tulevaisuuteen.

Toisaalta Suomella on aina oltava valmius edistää Suomen etujen mukaista toimivaa naapurisuhdetta, kun sen aika koittaa, ensi vaiheessa diplomatian kautta. Tällä hetkellä ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia poliittisissa ja taloudellisissa suhteissa Venäjän osalta. Olettama on, että kysymys Venäjän markkinoilla toimimisesta tulee olemaan haasteellinen suomalaisessa yhteiskunnassa ja elinkeinoelämässä ainakin lyhyellä aikavälillä. Myös EU-maiden elinkeinoelämän keskusjärjestöjen näkemykset ovat jakautuneet. Rauhan synnyttyä on mm. mahdollista, että joitakin merkittäviä eurooppalaisia suuryhtiöitä palaa Venäjän markkinoille nopeastikin exit-vaiheessa tekemiään takaisinosto-optioita käyttämällä.

3. Euroopan unioni ja Nato Suomen turvallisuusyhteisönä

EU:n valmistautuessa laajentumaan, kehittäessään strategiasta kilpailukykyään sekä vahvistaessaan turvallisuus- ja puolustusulottuvuuttaan on Suomen oltava valmis keskustelemaan **EU:n integraation syvenemisestä** - myös eri tahtisesti. Tätä koskeviin aloitteisiin tulee suhtautua myönteisesti, ja pohtia myös omia avauksia yhteistyön tiivistämiseksi keskeisten kumppaneiden kanssa.

On myös tärkeää, että EU:n ja Naton jäsenenä Suomi tukee voimakkaasti pyrkimyksiä vahvistaa **Naton eurooppalaisten jäsenmaiden kriittisiä kyvykkyyksiä** Euroopan turvallisuuden ja puolustuskyvyn takaamiseksi kaikissa olosuhteissa. Näillä aloitteilla voidaan vahvistaa Naton yhteistä pelotetta. Niiden tarkoituksena tulee olla sekä Euroopan turvallisuuden ja puolustuksen että liittokunnan toimintakyvyn vahvistaminen.

Suomen tulisi suhtautua myönteisesti **puolustusteollisuuden vahvistamista** koskevan kahdenvälisen ja EU- sekä Nato-yhteistyön kehittämiseen ja niihin liittyvien rahoitusinstrumenttien luomiseen. Suomen puolustusteollisuuden kasvumahdollisuudet ja vientipotentiaali on nähtävä myös Suomen omaa turvallisuutta ja puolustuskykyä, että toimintakyvyn kannalta tärkeää talouskasvua vahvistavina tekijöinä.

Suomen suhde Yhdysvaltoihin on peruslähtökohdiltaan vakaa ja monipuolinen – olemme puolustusliiton jäseniä, kauppakumppaneita ja toimimme tiiviissä yhteistyössä monilla aloilla. Suomen osaamista arvostetaan, kuten jäänmurtajayhteistyö osoittaa. Samalla Yhdysvallat on presidentti Trumpin toisella kaudella liikkunut autoritääriseen suuntaan ja omaksunut kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta ongelmallisia toimintatapoja.

Tavoite Grönlannin liittämisestä Yhdysvaltoihin on muuttanut Yhdysvaltojen ja pohjoismaiden suhdetta merkittävästi. Suomella ei ole intressiä toimia tavalla, joka heikentää Yhdysvaltojen sitoutumista Euroopan turvallisuuteen. Toisaalta heikentynyt luottamus Yhdysvaltoihin on vauhdittanut pyrkimyksiä Euroopan itsenäisempään vastuunkantoon. Aiemman turvallisuuspoliittisen selonteon toive tiiviimmästä taloussuhteesta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä on edelleen validi mutta on tunnustettava, että näkymät ovat heikentyneet.

4. Valtasuhteet suhteet murroksessa – aktiivista diplomatiaa taloudenkin nimissä

Tänä päivänä ulko-, turvallisuus- ja talouskysymykset nivoutuvat entistä vahvemmin yhteen, jolloin avaintemaksi nousee **”strategisten kumppanuuksien kehittäminen”**. Sitä voidaan tehdä puolustus- ja turvallisuuskumppanuutena, mutta yhä useammin myös kauppa-, teknologia- ja talouskumppanuutena, sillä vahva talouden resilienssi on keskeinen osa yhteiskunnan turvallisuutta ja puolustuskykyä.

Suomelle **EU** ja **Nato** ovat elintärkeitä ja keskeisiä liittoutumia, joiden toimivuutta on vahvistettava. Tämän ohella tarvitaan erilaisia **yhteisiä kumppanuuksia** samanmielisten kesken mistä NB8 ja JEF ovat hyviä esimerkkejä.

Tämän lisäksi talouden ja turvallisuuden osalta yhteistyötä voidaan kehittää esimerkiksi **EU:n kauppa- ja kumppanuussopimuksilla** sekä **uudenlaisissa alliansseilla** kuten ns EU USA Critical Mineral Alliance (MOU).

Tyypillistä tällä hetkellä on myös **kahdenvälisen diplomatian renessanssi**, kun valtioiden johtajat tiivistävät kahdenvälistä kanssakäymistä, koordinoivat näkemyksiään ja toimiaan sekä solmivat erilaisia kumppanuussopimuksia. Vaikka Suomi toimii tiiviissä yhteistyössä ja aktiivisena jäsenenä niin EU:ssa kuin Natossa, on meillä oltava kyky ja halu nykyistä strategisemmin kehittää kahdenvälisiä suhteita eri maiden kanssa.

Suomeltakin vaaditaan jatkossa entistä enemmän ns **jalkatyötä diplomaattisten suhteiden hoitamisessa ja kehittämisessä**. Suomen pitää entistä strategisemmin suunnitella diplomaattiset tapaamiset ja vierailut, niin että Tasavallan presidentin ohella valtioneuvosto ministerien ja avainvirkamiesten johdolla jatkaa tapaamisia valtion korkeimman johdon ovenavausten jälkeen, ja suurlähetystöjen johdolla toimivat Team Finland- tiimit ottavat vastuun kauppa- ja taloussuhteisiin liittyvästä käytännön jatkotyöstä ja seurannasta.

Taloudellisen turvallisuuden osalta tärkeää olisi **viennin laajentaminen ja kansainvälistyneiden yritysten määrän lisääminen sekä toimitusketjujen hajauttaminen** kohti Pohjoismaiden verrokkimaiden tasoa sillä se vahvistaisi Suomen kriinkestävyyttä muuttuvassa ulko- ja turvallisuuspoliittisessa toimintaympäristössä.

Suomen turvallisuuden vahvistaminen edellyttää myös **Suomen, EU:n ja keskeisten kumppanimaiden haitallisten riippuvuuksien vähentämistä** määrätietoisin toimin. Riippuvuuksia on hallittava tavalla, joka riittää turvaamaan kansallisen toimintakyvyn ja poliittisen liikkumavaran eri olosuhteissa.

5. Talouden ja turvallisuuden uusi yhtälö

Muuttuneessa geopoliittisessa toimintaympäristössä talouden ja politiikan yhteys on entistä vahvempi. **Kauppapoliittisista toimista on tullut politiikan jatke ja painostuskeino**, ja on todennäköistä, että myös Suomi joutuu jatkossa arvioimaan toiminnan vaihtoehtoja ja vaikutuksia yhä vahvemmin myös taloudellisen turvallisuuden, strategisten riippuvuuksien ja haavoittuvuuksien sekä kansallisen kilpailukyvyn näkökulmasta. Perinteinen vapaakauppa-retoriikka ei enää päde.

Muutos edellyttää **Suomelta uudenlaista valmiutta analysoida, tulkita ja toimia talouden ja politiikan risteyskohdissa**. Onkin tärkeää, että talouden uusi merkitys tunnistetaan myös strategian päivityksessä ja sen johtopäätöksissä. Tarvitsemme **vahvemman panostuksen taloudelliseen diplomatiaan**, ja jotta tässä onnistutaan, tarvitaan laajempaa vuoropuhelua myös yrityskentän kanssa. Strategisesti merkittävän

tiedon ja tilannekuvan jakamisen avulla voidaan sekä vahvistaa Suomen kansainvälistä toimintakykyä että edistää kriisinkestävyyttä.

Geotalouden aikakaudella myös **viennin ja kansainvälistymisen edistäminen** linkittyy osaksi vakauden ja turvallisuuden yhteistyökehikkoa, kun sen kautta edistetään uusia kumppanuuksia, kriittisten riippuvuuk-sien korjaamista ja toimitusketjujen monipuolistamista sekä - tukemalla erityisesti suomalaisyritysten mahdollisuuksia menestyä kehittyvien maiden markkinoilla - vahvistamalla suhteita globaaliin etelään.

Ulkoministeriön vastuulla olevat VKE-toiminnot onkin nähtävä keskeisenä osana Suomen kasvun ja tur-vallisuuden työkalupakkia, ja niiden strateginen kehittäminen ja johtaminen yhtenä ulkoisen toimin-tamme kulmakivenä. Yrityksille suunnattujen, konkreettisten ja toimivien maksullisten lisäpalveluiden käyttöönotto muiden Pohjoismaiden mallin mukaisesti tulisi nähdä keinona Suomen kansainvälisten toi-mintakyvyn ja resilienssin vahvistamiseen.

6. Kauppa ja kehitys - uudet toimintamallit ja rahoitus

Vallitsevassa geopoliittisessa tilanteessa Euroopan ja Suomen on keskeistä edelleen kehittää **kaupan ja kehityksen välisiä synergioita**. Tässä keskeisessä roolissa toimii investointeja edistävän ja pääosin laina-muotoisen kehitysrahoituksen kanavointi strategisten kumppanuuksien edistämiseksi mm. globaalin ete-län alueella. Näin maksimoidaan myös kehitysvaikutukset, kun julkisiin hankkeisiin kumuloituu merkittävä määrä yksityistä pääomaa.

Global Gateway –konseptia pitää tuoda lähemmäs eurooppalaisyrityksiä mm. allokoimalla rahoitusta Eu-roopan Investointipankin ohella jatkossakin kansallisille rahoitusinstituutioille. Suomessa keskeisiä toimi-joita ovat Finnfund ja Finnvera. Jatkossa tulee vaikuttaa siihen, että myös vientiluottolaitokset voivat osal-listua nykyistä vahvemmin Global Gateway –ja Ukrainan jälleenrakennusrahoitukseen sen kanavoijina. Vientiluottolaitosten avulla investointiprojekteja nopeutetaan ja vahvistetaan eurooppalaisyritysten osal-listumisastetta. Samalla edistetään osallistumista mm. keskeisiin kriittisten mineraalien investointihankkei-siin sekä kumppanuuksien ja arvoketjujen vahvistamiseen tätä kautta.

EU-kehitysrahoituksen hyödyntämisessä (esimerkiksi Global Gateway, Ukraine Investment Framework) Suomen tulee kehittää omaa lainsäädäntöään. Tästä esimerkkinä EU-lahjarahan hyödyntäminen osana sekaluottojen muodostamista tai sellaisenaan, joissa lainsäädäntö ei nyky muodossaan mahdollista min-kään kansallisen rahoituslaitoksen toimimista rahoituskanavana.

7. Tavoitteena yhä monenkeskinen sääntöpohjainen järjestelmä

Ulko- ja turvallisuussuhteiden kärjistyessä ja suurvaltakilpailun kiristyessä monenkeskinen kansainvälinen yhteistyö on kokenut kolauksia niin turvallisuus- kuin talousyhteistyössä. YK-järjestelmää on kyseenalais-tettu ja Maailman kauppajärjestö WTO:n toimintakykyä heikennetty. Suomen etujen mukaista on varmis-taa **toimiva monenkeskinen sääntöpohjainen järjestelmä** jatkossakin.

Maailmantalouden murrosaikoina EU:n ja Suomen kauppapolitiikan pitää keskittyä kansainvälisen kaupan ja markkinoiden toimivuuden ja terveen kilpailun edistämiseen siten, että **yrittystemme kasvun edellytykset ja kansainvälinen kilpailukyky** paranevat ja samalla taloutemme kestävyys vahvistuu.

EU:n on jatkettava **määrätietoista ja tuloksellisesta kauppapolitiikkaa**, jotta se vahvistaa poliittista ja taloudellista asemaansa ja yrittystemme pärjäämistä kiristyneessä globaalissa kilpailussa. Sen on oltava **ketterä** uusien markkinoita avaavien kauppasopimusten aikaansaamisessa ja pragmaattinen kauppasääntelyn kehittämisessä.

Tätä tukemaan tarvitaan **EU:n päivitetty kauppapoliittinen strategia**, jonka valmistelun ripeää käynnistämistä myös Suomen tulisi aktiivisesti edistää. Päivitetyn strategian tulisi olla selkeä ja johdonmukainen ja sisältää kattavasti ja tasapainoisesti konkreettisia toimenpiteitä kauppapolitiikan kasvua edistävästä ja kaupanesteitä karsivista kauppatoimista aina tervettä kilpailua ja markkinoiden toimivuutta varmistaviin toimenpiteisiin.

EU:n on jatkettava **uusien kauppasopimusten tekemistä** markkinoiden avaamiseksi yrittystemme viennille, tuonnille ja investoinneille sekä vahvistettava **strategisia kumppanuuksia** kriittisen teknologian ja raaka-aineiden saannin varmistamiseksi markkinoiden ja arvoketjujen muutosten edellyttämällä tavalla.

Kasvavan protektionismin ja kiristyneen suurvaltakilpailun vastapainoksi EU:n on yhä myös pyrittävä edistämään **monenkeskistä, sääntöpohjaista vapaakauppaa ja tervettä kilpailua** ottaen huomioon Euroopan omat talousintressit. Tätä tavoitetta EU:n pitää edistää eri tavoin kuten WTO:n uudistamista edistäen ja kahdenvälisiä strategisia kumppanuuksia toisten markkina-alueiden ja maiden kanssa vahvistaen.

EU:n on kehitettävä kauppasopimusten sisältöä ja muuta kaupan sääntelyä ottaen huomioon yrittystemme intressit – mahdollisuudet ja uhat – kansainvälisessä kaupassa. EU:n tulee tarvittaessa vahvistaa **taloutensa turvallisuutta** ja puuttua **markkinoiden epäkohtiin suojatoimilla**, jotka ovat määräaikaista ja oikein mitoitettuja ottaen huomioon taloutemme kestävyys ja yrittystemme kansainvälinen kilpailukyky.

Suomi tukee sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän toimivuutta käytettävissään olevin keinoin. Vaikka sääntöpohjaisen järjestelmän vahvistaminen on ensisijaista, tulee Suomen turvata kansalliset intressinsä riittävällä tavalla myös kansainvälisten kumppanuuksien ja koalitioiden kautta.

8. Kriisit - case Ukraina, case Lähi-Itä - toimintaympäristön kannalta

Rauhan saaminen Ukrainaan, maan jälleenrakentamisen ja EU-kelpoisuuden edistämisen on oltava yksi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteita.

Mahdollisen rauhansopimuksen osana on tärkeä varmistaa **Ukrainan kuuluminen Eurooppaan ja sen oikeus liittyä EU:n jäseneksi**. EU:n puolestaan on kehitettävä tarvittaessa nopeatkin ratkaisuja tämän mahdollistamiseksi Kööpenhaminan kriteereistä tinkimättä. Relevantin EU-sääntelyn omaksuminen ja sisäisten reformien toteuttaminen on asetettava ehdoksi yhteistyöhön osallistumiselle ja rahoituksen saamiselle.

Venäjän Ukrainan kriittiseen infrastruktuuriin kohdistamien iskujen aiheuttamien tuhojen sodanaikainen korjaaminen on ollut keskeinen osa puolustustaistelua. Tämä toimii tärkeänä oppina Suomelle. **Ukrainan sodanjälkeinen uudelleenrakentaminen** eurooppalaisin teknisin standardein on keskeinen osa maan länsi-integraatiota ja EU-jäsenyyssprosessin nopeuttamista. Tämän mahdollistamiseksi tulee sekä kansallisella että EU-tasolla huolehtia riittävästä takaus-, lahja- ja sekaluottomuotoisista rahoitusresursseista InvestEU-tyyppisen mallin puitteissa (InvestUkraine). Suomen kansallisten rahoituslaitosten ja -toimijoiden (esimerkiksi Finnvera, Finnfund, UM) on keskeistä hakea ja hyödyntää aktiivisesti EU-rahoitusta. EU-tasolla tulee laatia jälleenrakennussuunnitelma, jossa määritetään rahoitusratkaisujen lisäksi eurooppalainen ratkaisutarjoama sekä tuetaan ja koordinoitaan eurooppalaisten konsortioiden muodostamista.

Lähi-idän kriisi on osoittanut, miten ilmasto- ja energiapolitiikka ja irtikytkennän edistäminen fossiilienergiasta palvelee strategisesti merkittävällä tavalla Suomen taloudellisia ja turvallisuuspoliittisia intressejä. Tästä strategisesti tärkeästä valinnasta on pidettävä kiinni ja sitä on pyrittävä edelleen vahvistamaan niin kansallisella kuin EU-tasolla. Vienninedistämisessä on kyettävä vastaamaan kaupallisesti eri maiden ja alueiden kriisin myötä korostuviin tarpeisiin vähentää omia riippuvuuksiaan.

Hormuzinsalmen sulkeutuminen on osoittanut kauppareittien haavoittuvuuden ja tarjoaa Suomelle tärkeää oppia mm. varautumisen, vaihtoehtojen kuljetusreittien ja miinanraivauksen suunnittelun osalta.

Suomen on vahvistettava entisestään kahdenvälisiä yhteistyösuhteita tahtomattaan Lähi-idän sodan osapuoliksi joutuneiden maiden kanssa. Ottaen huomioon mahdollisuuden sodan pidempikestoista vaikutuksista, Suomen on aktiivisesti haettava vahvempia suhteita vaihtoehtoisia toimitusväyliä ja logistisia reittejä tukevien maiden kanssa.

9. Vahva EU globaalisti

EU:n itsenäisen toimintakyvyn vahvistamista ei tule nähdä optiona, joka toteutetaan, jos suhde Yhdysvaltoihin säilyy epävakaana, vaan asiana, joka on tehtävä joka tapauksessa. **Kauppapolitiikassa** unionilla on yksinomainen toimivalta, ja sen osalta on nähty, että vahva yhtenäinen linja vaikuttaa Yhdysvaltoihin. Tätä on jatkettava ja työkalupakkia hyödynnettävä aktiivisesti.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on syytä laajentaa määräenemmistöpäätöksentekoa ja pohtia luoviakin ratkaisuja. Tarve päästä eroon yksimielisyysvaatimuksesta kriisinhallinta- ja sotilasoperaatioita sekä pakotteita koskevien päätösten osalta on ilmeinen. Määräenemmistöpäätösten edistämiseksi tulisi hyödyntää esimerkiksi yhteisiä strategioita, joiden toimeenpanossa edettäisiin määräenemmistöllä, lainsäädäntötoimia, kuten Venäjän fossiilienergiasta luopumisen yhteydessä tehtiin, tai tiiviimpää yhteistyötä, kuten Ukrainan-rahoituksen yhteydessä. (nämä siis kolme eri asiaa).

Lännen talouspakotteilla on kyetty vaikeuttamaan merkittävästi Venäjän ja venäläisten yritysten taloudellista toimintaa. Jatkossa on erittäin tärkeää edelleen kehittää pakotekiertoa torjuvia mekanismeja, pakotteiden valvontaa ja toimeenpanoa kolmansissa maissa sekä valmisteluun liittyviä vaikutusarviointeja. Mikäli määräenemmistöpäätöksiin ei kyetä siirtymään, tulee aktiivisesti pyrkiä tarkastelemaan myös pakotteita täydentäviä toimia kauppapolitiikan sektorilta (mm. kaupan suojoitoimi-instrumentit).

Eurooppaa kunnioitetaan vain, jos talous on vahva. Euroopalla on vahva **teollinen kapasiteetti**, korkea teknologinen osaaminen ja koulutustaso sekä maailman suurin sisämarkkina-alue. Näihin on panostettava samalla, kun ohjaamme resursseja ja rahoitusta parhaille eurooppalaisille ratkaisuille, joilla on edellytykset kehittyä globaaleiksi markkinajohtajiksi, oli kyse sitten puhtaista teknologioista, puolustuksesta tai suurteholaskennasta ja tekoälystä. Konsolidaatiokehityksen globaalien tason toimijoiksi ('European champions') on tapahduttava kuitenkin markkinalähtöisesti.

Menestyminen edellyttää Euroopalta kykyä valvoa ja edistää omia etujaan entistä voimakkaammin. Vaikka geotalouskisa pakottaa meidät muuttamaan ajatteluamme, ei rajojen sulkeminen ja eurooppalaisen tuotannon sokea suosiminen johda tuloksiin. Päinvastoin se voi epäonnistuessaan rapauttaa sen kilpailukykyä.

Epäreilun kansainvälisen kilpailunkin keskellä on muistettava, että hölläämällä valtiontukisääntöjä vaikeutamme reilua kilpailua sisämarkkinoilla, jota päinvastoin tulee määrätietoisesti vahvistaa konkreettisin toimin. Viimeiset vuodet tämä kehitys on edennyt huolestuttavalla tavalla. Suomella ei ole myöskään taloudellisia resursseja oman tuotantonsa ja yritystensä tukemiseen.

10. Suomen kahdenväliset suhteet

Taloussuhteita tulee hyödyntää entistä aktiivisemmin ja strategisemmin osana Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten intressien turvaamista. Tämän toteutumiseksi yhteistyötä on syvennettävä toiminnassa ulkomaiden suuntaan niin hallinnonalojen välisesti kuin ennen kaikkea elinkeinoelämän ja yritysten kanssa. Aiempaa selkeämmät prioriteetit kumppanuuksien kehittämisessä luovat tälle kehikon, jossa yhteistyötä voidaan rakentaa tavoitteellisesti.

Pohjoismaisen yhteistyön merkitys on murroksessa olevan maailmanjärjestyksen keskellä olennainen. Yhteistyön tiivistämistä laaja-alaisesti tulee viedä eteenpäin tavoitteellisesti kahdenvälisin suhtein, mutta myös yhteispohjoismaisesti. Eri hallinnonalojen tulee asettaa vuosittaiset tavoitteet, konkreettiset toimet ja raportoida edistymisestään kahdenvälisen suhteiden tiivistämisessä.

Pohjoismaiden rinnalla kahdenvälisen yhteistyön syventäminen on vietävä uudelle tasolle läheisimpien **eurooppalaisten suurvaltojen** kanssa (Saksa, Ranska, Iso-Britannia). Useiden eurooppalaisten maiden kehitykseen liittyy sisäpoliittista epävarmuutta, joten Suomi varmistaa asemansa ja vaikutuskykynsä parhaiten vaalimalla yhteistyösuhteitaan monipuolisesti.

Suomen tulee ylläpitää toimivia **kahdenvälisiä suhteita Yhdysvaltoihin** osoittaen, että tämä suhde tuottaa molemmipuolista lisäarvoa. Yhdysvaltojen markkinat ovat viennille erittäin tärkeitä ja tarjoavat yhä laajenevia mahdollisuuksia.

Suomi tulee pyrkiä rakentamaan **yhteistyöhön Kiinan kanssa** kaikilla niillä osa-alueilla, joissa se palvelee kansallisia intressejä.

Suomen arvopohjaiseen realismiin kuuluu **vuoropuhelu** myös niiden kanssa, jotka eivät jaa kaikkia arvopohjaisia käsityksiämme. Vuoropuhelun lisäksi Suomen etu vaatii niin tänä päivänä kuin myös jatkossa lisäksi taloussuhteiden myönteistä kehittämistä. Taloudellinen yhteistyö on nähtävä väylänä rakentaa yhteistä ymmärrystä ja yhteisiä intressejä.

Venäjän osalta suhteemme on merkittävästi muuttunut. On todennäköistä, että keskustelu pakotteiden purkamisesta ja suhteiden normalisoinnista käynnistyy lähivuosina, joko rauhansopimuksen myötä tai koska konflikti pitkittyy ja osa EU-maista katsoo sen menettävän merkitystään. Osalla EU-maista on intressi palata Venäjän markkinalle nopeasti johtuen takaisinostosopimuksista, mikä voi luoda painetta ja ristiriitoja EU:n sisällä. Suomen osalta keskustelu rajanylityspaikoista ja alueellisesta yhteistyöstä aktivoituu ensimmäisenä.

Laadittu ja toimitettu 7.4.2026 ulkoministeriölle osana ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon valmistelua

Elinkeinoelämän keskusliitto

Lotta Nymann-Lindgren, johtaja, EU-asiat

Petri Vuorio, johtaja, yrittäjyys ja kansainvälinen kauppa

Paavali Kukkonen, johtava asiantuntija, yrittäjyys, elinkeino- ja teollisuuspolitiikka

Timo Vuori, johtaja, kansainvälinen kauppa ja kauppapolitiikka